

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y Cyfarfod: 7 Mai 2019
Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Catrin Wager
Swyddog Cyswllt: Steffan Jones, Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol
Rhif Ffôn Cyswllt: 32402
Teitl yr Eitem: Strategaeth Toiledau Cyhoeddus

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Bod y Cabinet yn derbyn ac yn mabwysiadu'r Strategaeth Toiledau Cyhoeddus atodol.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae rhan 8 o'r Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 yn gosod dyletswydd ar bob awdurdod lleol yng Nghymru i lunio a chyhoeddi strategaeth toiledau lleol ar gyfer eu hardal erbyn 31 Mai 2019.

3. CYFLWYNIAD

STRATEGAETH TOILEDAU LLEOL

Cafodd Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017 Gydsyniad Brenhinol ar 3 Gorffennaf 2017. Daeth rhan 8 i rym ar y 31ain o Fai 2018. Mae'r Ddeddf yn dod ag ystod o gamau gweithredu ymarferol ynghyd ar gyfer gwella a diogelu iechyd. Mae Rhan 8 y Ddeddf yn cyflwyno gwaith darparu toiledau, a strategaethau toiledau lleol yn benodol.

Nod Rhan 8 yw gwella'r modd y caiff y ddarpariaeth o doiledau sydd ar gael at ddefnydd y cyhoedd ei chynllunio, drwy sicrhau bod pob awdurdod lleol yng Nghymru yn asesu anghenion eu cymuned o ran toiledau, ac yna'n defnyddio dull strategol a thryloyw o ddiwallu'r angen hwnnw yn y modd gorau posibl.

Mae'r broses o ddatblygu'r strategaeth wedi'i gwneud yn bosib i ni ystyried opsiynau ehangach sydd ar gael o ran darparu toiledau i'r cyhoedd. Gallai sut a ddarperir amrywio o doiledau cyhoeddus traddodiadol i atebion newydd. Bwriad hynny yw mynd i'r afael â'r heriau presennol sy'n ymwneud â darparu'r cyfleusterau mewn cymunedau, a hynny gyda lleihad difrifol yng nghyllideb y gwasanaeth.

Mae ymarferiadau ymgynghori wedi digwydd er mwyn llunio'r strategaeth. Mae'r strategaeth yn ymgorffori'r adborth a gafwyd o ymarfer ymgynghori gyda'r cyhoedd, grwpiau nodweddion cydraddoldeb a chynghorau cymuned a thref a gynhaliwyd yn ystod Tachwedd a Rhagfyr 2018. Lluniwyd yr ymgynghoriad i asesu anghenion y trigolion a'r bobl hynny sy'n ymweld neu'n gweithio yng Ngwynedd. Defnyddiwyd yr atebion a gafwyd i gyfarwyddo cynnwys y strategaeth ddrafft. Cynhaliwyd ymgynghoriad pellach ar y Strategaeth Toiledau Lleol drafft.

Cyflwynwyd y Strategaeth Ddrafft ym Mhwyllgor Craffu Cymunedau 7fed Chwefror, 2019. Penderfynwyd derbyn yr adroddiad gan argymhell i'r Aelod Cabinet gyfarch y sylwadau a gyflwynwyd wrth lunio'r Strategaeth Doiledau terfynol.

Roedd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y Strategaeth Ddrafft yn agored rhwng 11 Chwefror 2019 a 1 Mai 2019. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn nid oedd yr ymgynghoriad wedi cau, felly crynhoir yma'r sylwadau a dderbyniwyd hyd yma a darperir gwybodaeth pellach a diweddariad ar yr adroddiad cyn y cyfarfod ac ar unrhyw ymatebion ychwanegol a dderbynnir erbyn y dyddiad cau ac os ydynt ag effaith ar y cyfeiriad a argymhellir.

4. CRYNODEB O GANLYNIADAU'R YMGYNGHORIAD AR Y STRATEGAETH DRAFFT

Gofynnwyd i'r atebwyr os oeddent yn Cytuno, Anghytuno gydag amcanion y Strategaeth Toiledau Lleol.

Nododd:

- 97.5% eu bod yn Cytuno gydag amcan 'Darpariaeth o gyfleusterau glân, diogel wedi eu cynnal yn briodol'
- 94.5% eu bod yn Cytuno gydag amcan 'Uchafu'r argaeledd toiledau drwy bartneriaeth gyda'r Cyngor a darpariaeth arall'
- 89.3% eu bod yn Cytuno gydag amcan 'Hysbysu a hyrwyddo gwybodaeth am ddarpariaeth toiledau drwy wefannau a chyfryngau eraill'
- 95.1% eu bod yn Cytuno gydag amcan 'Cyfleusterau sy'n hawdd dod o hyd iddynt gydag arwyddion cyfeirio da ac arwyddion gwybodaeth cyfleusterau unigol'
- 77.9% eu bod yn Cytuno gydag amcan 'Asesu argaeledd a dosbarthiad cyfleusterau yn seiliedig ar alw'
- 68.9% eu bod yn Cytuno gydag amcan 'Darpariaeth addas o fewn y gyllideb sydd ar gael'

Roedd cyfle i nodi unrhyw sylwadau ynglŷn â'r amcanion uchod. Roedd prif sylw yn cyfeirio at bwysigrwydd cadw gymaint o doiledau ar agor â phosib, mewn lleoliadau addas, hynny yn cynnwys lleoliadau gwledig. Nododd atebwyr y bod angen sicrhau bod cyllideb addas ar gyfer cynnal darpariaeth toiledau cyhoeddus.

5. DEDDF LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL (CYMRU) (2015)

Wrth ddatblygu'r strategaeth hon rhaid i'r Cyngor roi ystyriaeth lawn i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Nod y Ddeddf yw gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'n gwneud i awdurdodau lleol feddwl mwy am yr hirdymor, cydweithio'n well â phobl a chymunedau ac â'i gilydd, ceisio atal problemau, a gweithredu mewn modd mwy cydgysylltiedig. Mae'r Ddeddf hefyd yn gosod 'egwyddor datblygiad cynaliadwy' sy'n rhoi gwybod i sefydliadau sut i fynd o'i chwmpas hi i gwrdd â'u dyletswydd o dan y Ddeddf, sy'n golygu bod yn rhaid i Gyngor Gwynedd weithredu mewn modd mwy cynaliadwy.

Mae'r Strategaeth Toiledau Lleol yn ymgorffori'r pum ffordd o weithio mae'n ofynnol i Gyngor Gwynedd eu dilyn i sicrhau ein bod yn datblygu strategaeth gynaliadwy:

- Ystyried pwysigrwydd cydbwysio anghenion byr dymor gyda'r angen hefyd i ddiogelu'r gallu i fodloni anghenion hirdymor;
- Gweithredu mewn modd integredig;
- Cydweithio ag eraill er mwyn dod o hyd i atebion cynaliadwy;
- Cynnwys pobl yn y penderfyniadau fydd yn effeithio arnynt; a
- Gweithredu i atal problemau rhag digwydd neu waethygu.

6. DEDDF CYDRADDOLDEB 2010

Mae gofyn statudol i baratoi ac ystyried canfyddiadau asesiad o effaith o safbwynt cydraddoldeb wrth baratoi'r strategaeth yn unol â gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010 fel y gweithredir yng Nghymru.

Yn gyffredinol mae'r Strategaeth Toiledau Lleol am gael effaith bositif ar nodweddion cydraddoldeb. Bwriad y strategaeth yw ceisio gwella'r modd y caiff y ddarpariaeth o doiledau sydd ar gael at ddefnydd y cyhoedd ei ddarparu. Wrth ddatblygu'r strategaeth, mae'r Cyngor wedi asesu anghenion ei gymuned o ran toiledau, ac wedi defnyddio'r wybodaeth i gynnig 6 amcanion er mwyn ceisio diwallu'r angen hwnnw yn y modd gorau posibl o fewn y gyllideb, a ble yn briodol. Atodir yr asesiad llawn yn Atodiad 5.

7. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Nodir y camau allweddol ac amserlen fel y ganlyn:

Camau Nesaf	Pryd
Cabinet - Cyflwyno'r Strategaeth Toiledau Lleol i'r Cabinet am gymeradwyaeth.	7 Mai 2019
Cyhoeddi - Mae'n ofyn statudol fod y Cyngor yn cyhoeddi ei Strategaeth Toiledau Lleol erbyn 31 Mai 2019.	31 Mai 2019
Datganiad cynnydd interim - Mae'r Cyngor angen llunio a chyhoeddi 'datganiad cynnydd interim' sy'n egluro'r camau y mae wedi eu cymryd yn unol â'i strategaeth dros y 2 flynedd flaenorol.	Cyn diwedd Mai 2021
Adolygu'r Strategaeth - cyflwyno datganiad cynnydd diwedd cyfnod - cyn pen blwyddyn ar ôl pob etholiad llywodraeth leol arferol.	Tachwedd 2021

Atodiadau

Atodiad 1 – Strategaeth Toiledau Lleol

Atodiad 2 – Darpariaeth bresennol

Atodiad 3 – Aseiad o angen

Atodiad 4 – Canlyniadau Ymgynghoriad ar y Strategaeth Drafft

Atodiad 5 – Aseiad Cydraddoldeb

Dogfennau Cefndir:

“Darparu Toiledau yng Nghymru: Strategaeth Toiledau Lleol, Canllawiau Statudol Awst 2018”

8. BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

Mae'r angen i fabwysiadu Strategaeth Toiledau Cyhoeddus yn drefniant statudol newydd. Mae'r gofynion statudol sydd ynghlwm a pharatoi y Strategaeth wedi eu hamlinellu yn briodol yn yr adroddiad ynghyd â'r camau a gymerwyd i'w cyfarch. Nodi'r hefyd y bydd diweddariad ar ganlyniadau'r broses ymgynghori yn cael ei ddarparu wedi i'r cyfnod llawn gau.

Y Pennaeth Cyllid:

Deallaf mai proses ydi'r Strategaeth Toiledau Cyhoeddus, er mwyn cyflawni gofyn statudol newydd, ac nid oes unrhyw ymrwymiad ariannol ynghlwm â'r argymhelliad a gyflwynir yma.

Barn yr Aelod Lleol:

Amherthnasol.